

ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ НАУКОВІ СТУДІЇ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VIII Всеукраїнська
конференція здобувачів вищої освіти і молодих
учених**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»

*Кафедра філософських і соціологічних студій та
соціокультурних практик*

Співорганізатори:

Південно-Українське відділення
Соціологічної асоціації України
Національний університет «Одеська політехніка»
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»
Міжнародний університет

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VIII Всеукраїнська конференція здобувачів
вищої освіти і молодих учених
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ
НАУКОВІ СТУДІЇ»
(17-19 листопада 2025 року)**

Одеса, 2025

УДК 001.895:005.8(082)
ББК 60я431

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
протокол № 7 від 09 грудня 2025 року*

Південноукраїнські наукові студії: збірник матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (Одеса, 17–19 листопада 2025 р.) / ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик; Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України, Нац. ун-т «Одеська політехніка», Нац. ун-т «Чернігівська політехніка», НТУ «Дніпровська політехніка», Міжнародний університет; відп. ред. та укладач: Петінова О. Б. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2025. 336 с.

Рецензенти:

кандидатка філософських наук, доцентка, доцентка кафедри філософії, історії та політології
Національного університету «Одеська політехніка» *Наталія РИБКА*

кандидатка політичних наук, доцентка, доцентка кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін Міжнародного університету *Юлія МЕЛЬНИК*

У Збірнику матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Південноукраїнські наукові студії» представлено напрацювання учасників із різних регіонів України, об'єднаних спільною метою – осмислення сучасних наукових викликів та пошук інноваційних рішень у міждисциплінарному просторі. Конференція організована Державним закладом «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» за участю кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик, у співпраці з Південно-Українським відділенням Соціологічної асоціації України та провідними університетами країни – ЗВО-партнерами.

Матеріали збірника охоплюють широке коло тем, що відповідають актуальним потребам сучасного суспільства й науки. Серед них: трансформації українського соціуму, культурні та історичні процеси в контексті суспільно-політичних змін, філологічні студії в умовах цифровізації, розвиток креативних індустрій, філософія бізнесу та етичні виміри інновацій, екологічна філософія й концепції сталого розвитку, сучасні підходи до філософії здоров'я, інновації в освіті, проблеми політики та суспільного розвитку, а також виклики, пов'язані з критичним мисленням і логічною культурою XXI століття.

Збірник відображає високий рівень наукових досліджень молодих учених, сприяє розвитку міжвузівської наукової співпраці та формує простір для конструктивного діалогу між представниками різних освітніх і наукових галузей. Матеріали конференції можуть бути корисними для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, а також фахівців, що працюють у сфері соціальних, гуманітарних та освітніх наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

© ДЗ «ПНПУ імені К. Д. Ушинського», 2025

© Авторів матеріалів, 2025

Самсоннікова Олександра ЛЮДИНА, ІНДИВІД, ІНДИВІДУАЛЬНІСТЬ, ОСОБИСТІСТЬ.....	154
Онофрейчук Діана ЧИ МАЄ ІСТОРІЯ СЕНС?	155

***СЕКЦІЯ № 3. ФІЛОЛОГІЯ В ЕПОХУ ЦИФРОВИХ
ТРАНСФОРМАЦІЙ: МОВА, ЛІТЕРАТУРА, КОМУНІКАЦІЇ***

Афанасьєв Олександр НАРАТИВНЕ БАЧЕННЯ РЕАЛЬНОСТІ.....	158
Кулешір Марія НІКОЛИ НЕ ПІЗНО: МОТИВАЦІЙНИЙ ДИСКУРС У ПОВІСТІ Г.ПРАЙОР «ТУДИ, ДЕ ПІНГВІНИ».....	161
Фернос Юлія СОІЛ ЯК ІННОВАЦІЙНА МОДЕЛЬ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТИ.....	164
Федорова Вероніка ЕФЕКТИВНІСТЬ МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ.....	167
Образцова Софія ФУНКЦІЙНИЙ АСПЕКТ ПОЛІТИЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ.....	170
Маргарид Дарина ПУБЛІЧНЕ МОВЛЕННЯ ЯК ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЖУРНАЛІСТА.....	173
Калініна Аліса МОВЛЕННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПСИХОЛОГІЧНОГО ВПЛИВУ В УМОВАХ СУЧАСНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА.....	175

(Інтернет, подкасти), журналіст має адаптувати своє мовлення до коротких, динамічних та інтерактивних форматів. Він повинен володіти технікою відео- та аудіозапису і підтримувати зворотний зв'язок з аудиторією [3].

Публічне мовлення є фундаментальним елементом професійної діяльності журналіста, який поєднує культуру слова, етику, психологію та техніку комунікації. Уміння виступати публічно робить журналіста впливовим і здатним ефективно формувати громадську думку. Розвиток цієї компетентності вимагає постійної практики та високої відповідальності перед суспільством.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Принципи формування громадської думки та впливу медіа.
2. Методологія наукових досліджень у соціальних комунікаціях. *Електронний ресурс*. URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi77/0057070.pdf>
3. Сучасна медіариторика: виклики цифрової епохи. *Електронний ресурс*. URL: https://svitlit.ippo.kubg.edu.ua/?page_id=1119
4. Основи риторики та мовної культури. *Електронний ресурс*. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/rhetoric/30496/>
5. Функції публічного мовлення в журналістиці. *Електронний ресурс*. URL: https://journ.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/Posibnyk_pdf.pdf
6. Психологія публічних виступів та комунікації. *Електронний ресурс*. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2019/12/53.pdf>
7. Кодекси професійної етики журналіста. *Електронний ресурс*. URL: <https://nuju.org.ua/kodeks-profesijnoyi-etyky-zhurnalista-novyuy-tekst/>

КАЛІНІНА АЛІСА

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальність С4 «Психологія»,

факультет іноземних мов, медіа та психології

Міжнародний університет, м. Одеса, Україна

Науковий керівник: **ПЕТІНОВА ОКСАНА**, докторка філософських наук,
професорка кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних
практик

*Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна*

МОВЛЕННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПСИХОЛОГІЧНОГО ВПЛИВУ В УМОВАХ СУЧАСНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

У сучасному інформаційному суспільстві мовлення відіграє винятково важливу роль у процесах пізнання, соціальної взаємодії та впливу на

особистість. Людина не лише мислить за допомогою мови, а й формує через неї власну свідомість, ціннісні орієнтири та поведінкові моделі. Саме тому питання мовлення як інструменту психологічного впливу має особливу актуальність у контексті сучасної психології, педагогіки та комунікативних наук.

У добу масових комунікацій і цифрових технологій слово набуває дедалі більшої сили. Через мовлення здійснюється не лише інформування, а й формування ставлення до подій, людей, явищ. Політичні промови, реклама, медіа, міжособистісні стосунки — усюди ми стикаємося з різними формами мовленнєвого впливу. Мовлення здатне створювати емоційні реакції, навіювати переконання, регулювати поведінку, змінювати установки особистості. Саме тому дослідження психологічної природи мовлення є надзвичайно важливим для розуміння механізмів впливу людини на людину [2, с. 45–47].

Мовлення – це складна форма психічної діяльності, у якій реалізується єдність мислення і комунікації. За визначенням О. Леонтєва, мовлення є діяльністю, що відображає свідомість людини та водночас виступає засобом її формування [4, с. 102–105]. Воно поєднує когнітивний, емоційний і соціальний аспекти психіки, завдяки чому здатне не лише передавати інформацію, а й впливати на внутрішній світ інших. Згідно з підходом І. Беха, мовлення має не лише інтелектуальну, а й морально-виховну функцію. Через слово людина передає не тільки знання, а й етичні цінності, почуття, емоційні оцінки. Таким чином, мовлення стає засобом не просто впливу, а духовно-моральної взаємодії, що формує свідомість, поведінку та внутрішній світ особистості [1, с. 56–60].

У психолінгвістичному вимірі мовлення розглядається як процес, у якому перетинаються когнітивні, соціальні та емоційні складники. Слово може бути носієм не лише смислу, а й певного психологічного стану, енергетики, що впливає на співрозмовника навіть без усвідомлення цього впливу [5, с. 78–82]. Психологічний вплив мовлення реалізується через низку механізмів: переконання, навіювання (сугестію), зараження, наслідування, емоційне віддзеркалення тощо. Переконання базується на логічних аргументах і раціональному мисленні, коли мовець за допомогою доказів формує у слухача певну точку зору. Навіювання (сугестія) відбувається на підсвідомому рівні й передбачає прийняття інформації без критичного осмислення, що робить його особливо ефективним у емоційно насичених або авторитетних ситуаціях [6, с. 33–36].

Емоційне зараження – це передавання емоційного стану через інтонацію, тембр голосу, міміку, ритм і темп мовлення. Людина, яка говорить із натхненням і впевненістю, часто “заряджає” своїм настроєм інших. На ефективність мовленнєвого впливу впливають численні фактори: соціальний

статус мовця, рівень його комунікативної компетентності, культура мовлення, інтонаційні особливості, а також емоційний стан слухача [3, с. 48–52].

А. Коваль зазначає, що мовленнєва поведінка є відображенням загальної культури людини, її інтелектуального та етичного рівня. Саме культура мови й мовленнєвий етикет створюють основу для довіри і відкритості у спілкуванні [3, с. 50].

Оскільки слово може мати як конструктивну, так і деструктивну силу, особливого значення набуває питання етики мовлення. Ефективне мовлення не повинно перетворюватися на маніпуляцію чи психологічний тиск. І. Бех підкреслює, що мовленнєвий вплив має бути спрямований на розвиток особистості, підтримку її гідності, самоповаги та здатності до саморозвитку [1, с. 59]. У цьому сенсі психологічна культура мовця полягає у вмінні впливати на інших, не порушуючи їхньої свободи вибору, дотримуючись моральних принципів комунікації. У контексті професійного спілкування (педагогічного, психологічного, медичного, управлінського) мовлення виступає не лише інструментом передавання знань, а й засобом формування емоційного клімату, стимулювання активності, створення атмосфери довіри [2, с. 46–49]. Тому важливо розуміти психологічні наслідки слова, його здатність мотивувати, заспокоювати, надихати або, навпаки, руйнувати взаємини.

Знання психологічних механізмів мовленнєвого впливу має велике практичне значення. Для психологів це інструмент ефективної комунікації з клієнтом; для педагогів – спосіб формування позитивної навчальної мотивації; для лідерів і керівників – засіб згуртування колективу [5, с. 80–83]. У сучасному медійному просторі ці знання допомагають розпізнавати маніпулятивні технології та формувати критичне мислення.

Мовлення, сповнене доброзичливості, впевненості й емпатії, має колосальну силу впливу. Водночас агресивне, маніпулятивне або зневажливе слово може викликати спротив, психологічну травму чи навіть соціальну ізоляцію. Саме тому вміння володіти словом є показником високого рівня професійної та особистісної культури людини [3, с. 51].

Отже, мовлення є універсальним і потужним інструментом психологічного впливу, що здатне не лише передавати інформацію, а й змінювати внутрішній світ людини. Через слово здійснюється процес емоційного контакту, формуються переконання, відбувається моральний і духовний розвиток особистості. Ефективність мовленнєвого впливу залежить від культури спілкування, етичної позиції мовця, його емпатії, інтонаційної виразності та здатності враховувати психологічний стан співрозмовника. Усвідомлене та етичне використання мовлення сприяє гармонізації міжособистісних відносин, розвитку комунікативної компетентності й підвищенню психологічної культури суспільства загалом.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бех І. Д. Виховання особистості: у 2 кн. Кн. 1. Київ : Либідь, 2003. 280 с.
2. Величковський Б. М. Комунікативна психологія. Київ : Центр навчальної літератури, 2015. 320 с.
3. Коваль А. П. Культура мови і мовленнєвий етикет. Київ : Вища школа, 2012. 192 с.
4. Леонтьєв О. О. Діяльність. Свідомість. Особистість. Київ : Академвидав, 2005. 304 с.
5. Петренко В. Ф. Психолінгвістика: навчальний посібник. Київ : Академія, 2010. 256 с.
6. Слободяник О. М. Мовленнєвий вплив у психологічній комунікації. Київ : Інститут психології ім. Г. С. Костюка НАПН України, 2018. 210 с.

Наукове видання

Південноукраїнські наукові студії: збірник матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (Одеса, 17–19 листопада 2025 р.) / ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик; Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України, Нац. ун-т «Одеська політехніка», Нац. ун-т «Чернігівська політехніка», НТУ «Дніпровська політехніка», Міжнародний університет; відп. ред. та укладач: Петінова О. Б. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2025. 336 с.